

यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेद् भुवनानि विश्वा ।

यो देवानां नामधा एक एव तः संप्रश्नं भुवना यत्यन्या ॥ २७ ॥

यो विश्वकर्मा नोऽस्माकं पिता पालकः जनिता जनयिता उत्पादकः जनिता मन्त्रे इति [पा० ६. ४. ५३.] निपातः । यो विधाता विशेषेण धारकः सेतुः यश्च विश्वा विश्वानि सर्वाणि धामानि स्थानानि भुवनानि भूतजातानि च वेद जानाति । यश्च एकोऽद्वितीय एव सन् देवानां ब्रह्मणां नामधाः नामानि दधाति करोतीति नामधाः नाम च पितैव करोति । तस्मादन्या अन्यानि भुवना भुवनानि भूतजातानि संप्रश्नं सम्यक् प्रश्नो यस्यां क्रियायां यथा तथा तं विश्वकर्माणं यन्ति गच्छन्ति प्रलयकाले एकत्वं प्राप्नुवन्ति । यद्वा संप्रश्नं सम्यक् प्रष्टुं स्वाधिकारप्रश्नं कर्तुं भुवनानि यं यन्ति स एव स्वाधिकारेषु नियुङ्क्त इति भावः ॥ २७ ॥

तऽआयजन्त द्रविणः समस्माऽऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना ।

असूर्ते सूर्ते रजसि निषत्ते ये भूतानि समकृणवन्निमानि ॥ २८ ॥

ते पूर्वे ऋषयो विश्वकर्मसृष्टा वसिष्ठाद्या अस्मै भूतग्रामाय द्रविणं धनं जल-लक्षणं समायजन्त सम्यक् अभिमुख्येन ददुः द्रविणं भोगजातं वा यजतिर्दानार्थः । कथं ददुः न भूना न भूम्ना न बाहुल्येन मलोपशब्दसः किं तु युक्त्या कामिवर्षित्वेनेत्यर्थः । कीदृशाः जरितारः स्तोतारः । ते के ये ऋषय इमानि भूतानि समकृणवन् स्वादेः करोतेर्लङ् ये वसिष्ठादयो तानि सृजन्ति तऽएव उदकदानेन जीवयन्तीत्यर्थः । कीदृशाः असूर्ते असुभिः सप्तदशावयवैर्लिङ्गशरीरैरीरिता असूर्ताः असुपूर्वस्य ईर गतावित्यस्य हान्दस इडभावो निष्ठायाम् ईकारस्य पूर्वसवर्णदीर्घः जस एकारः । तथा रजसि अन्तरिक्षलोके निषत्ते निषत्ताः निषत्ताः स्थिताः जस एकारः लोका रजांस्युच्यन्त इति [निरु० ४. ११.] यास्कः । कीदृशे रजसि सूर्ते सुष्ठु ईरिते प्रेरिते विस्तीर्णे सुपूर्वस्य ईरधातोर्निष्ठायां पूर्ववत् । नस-त्तनिषत्तेत्यादिना [पा० ८. २. ६१.] निपातः ॥ २८ ॥

परो दिवा पर एना पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्यदस्ति ।